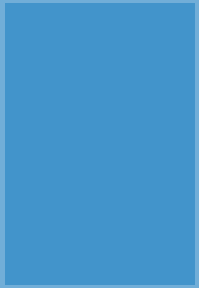

3

De

Opdrave

Roosendaal
nu

Inhoud

3.1 Aanleiding voor het Ruimtelijk ontwikkelkader

3.2 Waar komt Roosendaal vandaan?

3.3 Roosendaal

Een vergelijking met andere steden van 100.000 inwoners
Het gebruik van de ruimte in Roosendaal Conclusies

3.4 De positie van Roosendaal in de regio

Roosendaal heeft een historie van sterke regionale verbondenheid

3.5 Trends en ontwikkelingen in brede zin

Er komt veel op ons af, als we naar de maatschappelijke ontwikkelingen om ons heen kijken.

3.6 Op weg naar 2040

Rekening houdend met de bovenstaande analyse wil Roosendaal in de periode tot 2040 doorgroeien naar een centrumgemeente van zo'n 100.000 inwoners.

Natuur & Water

Roosendaal natuurinclusief en klimaatadaptief

Sociaal

De zorg dichtbij en voor elkaar

Economie & Onderwijs

Inzetten op samenwerking

Mobiliteit

Verbonden met de wereld

Energie & Circulariteit

Leveren aan elkaar

Wonen

Ruimte voor alle Roosendalers

Bijlage I

Om de opgaven in Roosendaal goed te kunnen duiden is gestart met een nulmeting.

Domein wonen

Overlast, de fysieke staat van de woningvoorraad en de veiligheid zijn voor de bewoners erg belangrijk in hun ervaring van de woonsituatie.

Domein gezondheid

In vergelijking met de drie gemeenten scoort Roosendaal laag op de fysieke gezondheid van haar inwoners zoals zij die zelf ervaren.

Domein samenleven

Roosendaal scoort lager dan de referentie gemeenten op de variabele 'sociaal eenzaam'.

Bijlage II

Gemeente Roosendaal t.o.v. Nederland
Roosendaal stedelijk gebied t.o.v. Nederland
Gemeente Roosendaal t.o.v. 100.000-inwoner gemeenten
Roosendaal stedelijk gebied t.o.v. 100.000-inwoner gemeenten
Barcode

Colofon

Leeswijzer

Nota bene: in dit boek zijn citaten opgenomen van de inwoners van Roosendaal, die we hebben opgehaald in 'Het Gesprek'. Deze zijn onverkort weergegeven en niet geredigeerd.

Voor u ligt boek 3 De Opgave, onderdeel van het Ruimtelijk ontwikkelkader voor Roosendaal 2040 (RSD40). Het beschrijft de ambities voor de gemeente in haar verschillende verschijningsvormen: het stedelijk gebied, de dorpen, de buurtschappen en ons landschap – alle elementen die samenkomen in een bijzonder mozaïek. Naast deze overkoepelende visie worden in Roosendaal 2040 uitspraken gedaan voor de verschillende deelgebieden. De strategische visie legt de basis voor de uitwerking in concrete plannen en ontwerpen, in de fasen van ontwikkeling en realisatie. Waar nodig vindt hier nog nader onderzoek voor plaats. En uiteraard denken bij die uitwerking tal van belanghebbende partijen mee: initiatiefnemers, omwonenden, ontwerpers, maatschappelijke organisaties en anderen.

Roosendaal 2040 benoemt de hoofdlijnen voor de ontwikkeling van Roosendaal in de komende jaren, met de bijpassende kwalitatieve streefwaarden. Met andere woorden: hoe hoog leggen we met elkaar de lat voor Roosendaal, om het mozaïek te versterken en uit te breiden? Er worden ook wel aantallen en hoeveelheden genoemd (bijvoorbeeld voor de woningbouw), maar die moeten als indicatie en richting worden opgevat – met de nodige marges naar boven of beneden. Zo laten we bewust ruimte voor nieuwe ontwikkelingen en inzichten. Op dezelfde manier bieden de beelden en de kaarten in deze visie een indicatief en inspirerend beeld van de beoogde ruimtelijke ontwikkeling van Roosendaal. Ze zijn bedoeld om grofmazig aan te geven wat de strategische visie is vanuit de gemeente, met de uitnodiging aan andere partijen om hier verder over mee te denken en hier

invulling aan te geven.

We hebben Roosendaal 2040 in verschillende 'boeken' opgebouwd, die onafhankelijk van elkaar te lezen zijn:

Boek 1 / Het Toekomstbeeld: de visie voor RSD40 één beeld samengebracht

Boek 2 / De Visie: samenvatting van alle onderdelen op een rij gezet

Boek 3 / De Opgave: aanleiding en analyse, de groei van Roosendaal, met een blik terug en vooruit

Boek 4 / Het Gesprek: samen Roosendaal maken, de inzichten die de Roosendalers hebben gedeeld

Boek 5 / De Strategie: hoe gaan we de groei van Roosendaal in goede banen leiden

Boek 6 / De Gebiedspaspoorten: de uitgangspunten voor de aanpak van de verschillende gebieden (bestaand en nieuw) en hun bijdrage aan het mozaïek

Boek 7 / Het Vervolg: financiering, organisatie en monitoring, over geld, mensen en het bijhouden van de effecten

In het vervolg van dit derde boek: De Opgave, gaan we in op ons verleden en heden en welke opgaven we voor 2040 willen oppakken. We kijken daarbij ook over de gemeentegrenzen heen.

3.1 Aanleiding voor het Ruimtelijk ontwikkelkader

De groei van Roosendaal

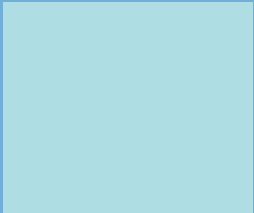
Het college van burgemeester en wethouders van Roosendaal heeft in 2022 duidelijk de ambities van de stad verwoord. De centrale doelstelling is dat Roosendaal een schaal- en kwaliteitssprong maakt naar de toekomst: Roosendaal wordt groter en beter. Daarmee speelt de gemeente actief in op de maatschappelijke en ruimtelijk-economische opgaves waar Roosendaal voor staat. We zetten gerichte stappen om de toekomstige ontwikkelingen adequaat het hoofd te bieden. Roosendaal wil de komende jaren groeien en doet dat nadrukkelijk binnen een groter geheel: de bestuurlijke en geografische context van stad, dorpen en regio. Groei is daarbij geen doel op zich: de inzet is vooral om onze gemeente te versterken en toekomstbestendig te maken. Voor de generaties van nu en morgen.

Roosendaal bereidt zich voor op de toekomst en speelt in op uiteenlopende ontwikkelingen. Denk daarbij aan verduurzaming, de energietransitie, vergrijzing, de vraag naar praktisch geschoolde arbeid, de druk op de zorg, de kwaliteit van het onderwijs en meer. Met haar strategie die is neergelegd in de visie voor Roosendaal 2040 geeft de gemeente aan hoe ze nieuwe vestigers een plek wil geven in de stad: jongeren, jonge gezinnen, bedrijven en arbeidskrachten. Tegelijkertijd ligt de uitdaging voor om de wensen van onze bestaande inwoners, ondernemers en andere gebruikers van de stad en de dorpen zo goed mogelijk in te vullen. Roosendaal zal groeien maar het grootste deel van de stad staat er al: hoe verbinden we oud en nieuw zorgvuldig met elkaar? De kwaliteitssprong van Roosendaal vindt

namelijk niet vanuit het niets plaats. Onze prachtige stad heeft een rijke geschiedenis die we op veel plekken tastbaar terug kunnen vinden. De kwaliteitssprong geeft ook de ruimte om de historie weer naar voren te halen op plekken waar ze is verdwenen.

Roosendaal heeft op dit moment een bevolking van bijna 80.000 inwoners. De kennis die bij hen en andere gebruikers van de stad aanwezig is, helpt om samen de goede koers naar de toekomst in te zetten. We hebben inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en anderen de afgelopen tijd gevraagd naar hun visie op Roosendaal en de groeiambitie. Daarbij kwamen vragen aan de orde als: wat vinden zij goede en minder goede plekken en waarom? Wat betekent dat voor de inzet die we hier plegen? Welke doelgroepen komen goed mee in de huidige gemeente en welke minder, hoe komt dat en wat kunnen we daaraan doen? Deze inventarisatie vormt de basis voor de ingrepen die we de komende jaren gaan doen in de stad. Roosendaal 2040 is daarmee een document van ons allemaal.

3.2 Waar komt Roosendaal vandaan?

“Blijf nuchter. We hebben een mooie geschiedenis, vertel die door naar nieuwe generaties.”

Bron: Het Gesprek

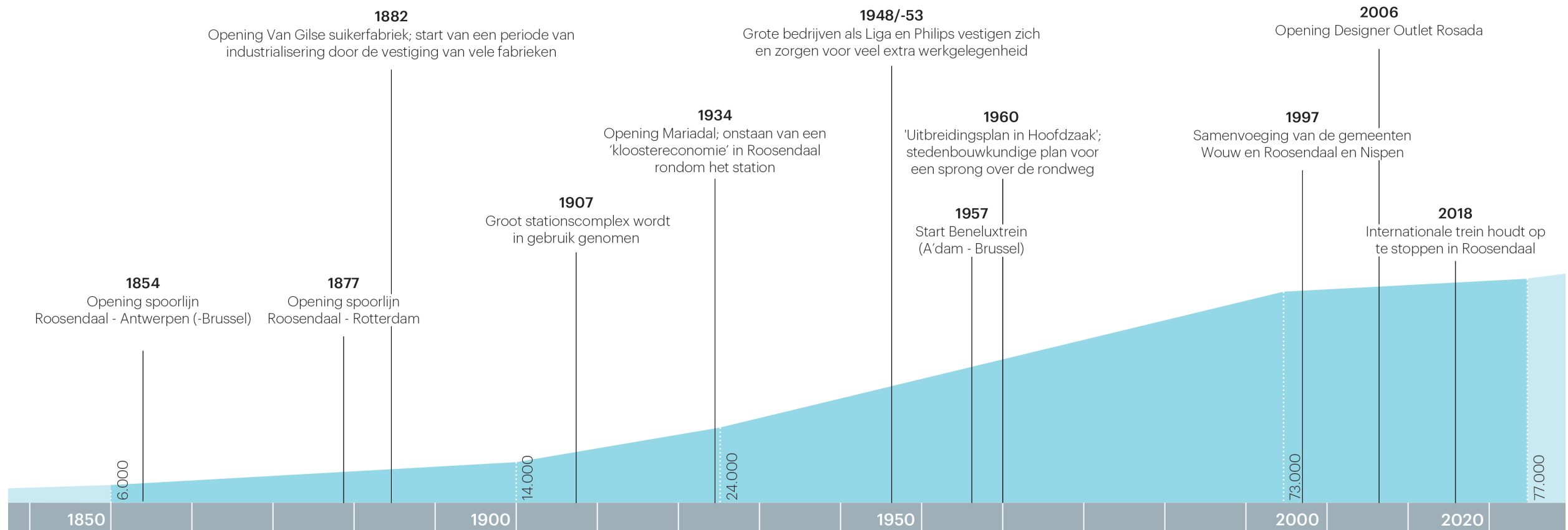
Roosendaal kent een rijke geschiedenis die teruggaat tot de 12de en 13de eeuw. In 1268 duikt de naam Rosendale voor het eerst op in een akte. Van oudsher maakte Roosendaal onderdeel uit van het hertogdom Brabant. In de Middeleeuwen was er sprake van een zekere bloei, door de opkomst van de turfstekerij. De turf diende als huisbrandstof. Er ontstond een levendige handel. De turf werd via de Roosendaalse haven uitgevoerd naar Holland, Zeeland, Vlaanderen en Antwerpen. De Vliet stond toen nog in open verbinding met de Noordzee. De Roosendaalse schippers ondernamen ook regelmatig tochten overzee naar Engeland en Frankrijk. De Tachtigjarige Oorlog (1568 – 1648) maakte een einde aan de vooruitgang. Roosendaal en Wouw hadden zwaar te lijden van de rondtrekkende troepen. Plunderingen en brandstichtingen waren heel gewoon.

Tientallen jaren was het West-Brabantse platteland vrijwel geheel verlaten. De Franse overheersing door de troepen van Keizer Napoleon droeg evenmin bij aan de vooruitgang. Wel werd het dorp Roosendaal in 1809 tot stad uitgeroepen, met als motivatie ‘de uitgestrektheid en de volkrijkheid’. In 1854 legde een Belgische maatschappij de spoorlijn naar Antwerpen aan. Een geweldige impuls voor de stad. Aansluitingen met Rotterdam, Vlissingen en Breda maakten van het station Roosendaal een echt spoorknooppunt. Een open grens bestond toen nog niet. Douanekantoren en expeditiebedrijven vestigden zich al spoedig in de buurt van het grensstation.

Om de groei van Roosendaal op te vangen, werd in 1907 een groot stationscomplex in gebruik genomen. De introductie van stoommachines luidde het tijdperk in van de industrialisatie. Fabrieken namen het werk over van de kleine bedrijfjes. De producten van een aantal fabrieken werden landelijk bekend. Borstels van Vero, snoep en drop van RedBand, een borrel van Wenneker en tl-buizen van Philips. Hele generaties groeiden op met Liga-koeken uit Roosendaal. Nationaal en internationaal bekende logistieke bedrijven opereren vandaag de dag vanuit Roosendaal.

De ruimtelijke analyse laat zien dat Roosendaal zich heeft gevormd op een strategische plek: op en langs kruispunten van wegen en spoorverbindingen. Met name het spoor (in combinatie met de industrialisatie rondom turf, suiker, tabak, maakindustrie en logistiek) heeft ertoe geleid dat Roosendaal in de afgelopen twee eeuwen fors is gegroeid. In de laatste zestig jaar is ook de bereikbaarheid over de weg fors verbeterd, wat leidde tot een forse groei in bevolking, werkgelegenheid en het aantal woningen. De groei van de stad heeft geleid tot een stedenbouwkundig patroon met een mix aan wonen, werken en verblijven, van klein- tot grootschalige ontwikkelingen en voorzieningen. Deze ontwikkeling van die tijd heeft van Roosendaal een unieke stad gemaakt, met volop diversiteit en daardoor volop kansen. Die schakering vormt het fundament waarop het ruimtelijk ontwikkelkader verder voortbouwt, door het versterken van lokale gemeenschappen en het maken van een collectie van uitgesproken projecten.

Tijdlijn

De tijdlijn toont de groei van de gemeente Roosendaal vanaf de 19de eeuw

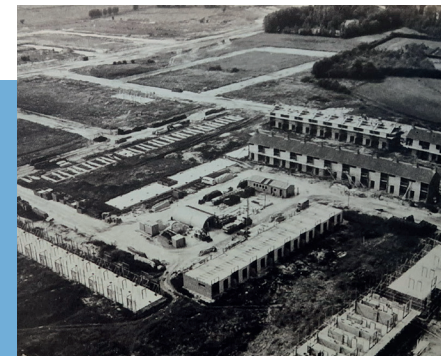
Westelijke Havendijk, Suikerfabriek Jager & Cie, 1915

Ansichtkaart van het nieuwe station, 1907

Kaart "kom van de Gemeente Roosendaal, 1943

Woningbouw Kroeve Noord, vanuit televisietoren, 1964

Luchtfoto van Rosada Factory Outlet Centre, 2017

3.3 Roosendaal anno 2024

Hoe staan we ervoor?

“Voor mij ligt de kwaliteit van Roosendaal in de ligging en het woongenot. We hebben goede uitvalswegen naar de industrieën van Rotterdam/Moerdijk en Antwerpen. Deze kwaliteit moet, naast de mooie en rustige omgeving, behouden blijven.”

Bron: Het Gesprek

Een vergelijking met andere steden van 100.000 inwoners

Roosendaal kent een aantal sociaal-economische en ruimtelijke opgaven. Om inspiratie op te doen hoe daar mee om te gaan, is het interessant te kijken hoe gemeenten met een vergelijkbare problematie hiermee omgaan. We hebben daartoe Dordrecht, Venlo en Zwolle geselecteerd. Deze referentiesteden zijn voornamelijk gekozen op basis van grootte, regionale functie en relatie tussen stad en omliggende regio.

In vergelijking met andere middelgrote steden in Nederland scoort Roosendaal relatief slecht op de volgende onderdelen:

- Overlast, veiligheid en fysieke leefomgeving
- Ervaren fysieke gezondheid
- Sociale eenzaamheid
- Vrijwilligerswerk

Roosendaal scoort goed op “groene buitenruimte” en gemiddeld op “arbeidsparticipatie”.

Het gebruik van de ruimte in Roosendaal

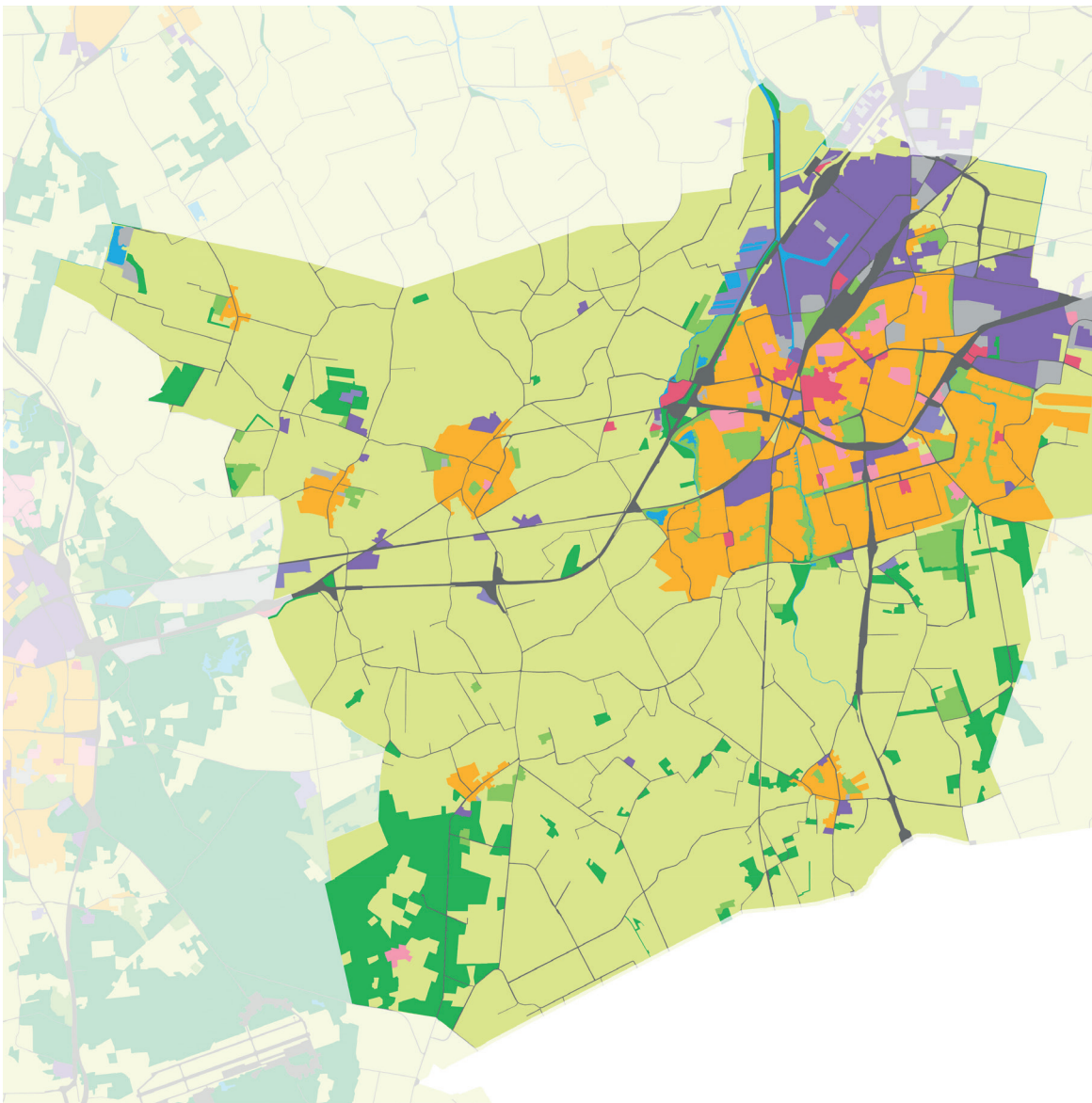
Ook de manier waarop we de ruimte in Roosendaal op dit moment gebruiken hebben we onderzocht, aan de hand van de zogenaamde Barcode-methode. Deze laat – net als de streepjes op onze boodschappen – het grondgebruik van Roosendaal zien, ook in vergelijking met andere gemeenten. In Bijlage II van dit boek is hierover gedetailleerde informatie te vinden. Hieronder geven we de belangrijkste uitkomsten van de vergelijking weer.

Functies met een dikke streep in de barcode nemen veel ruimte in beslag, functies met een dun streepje minder. Deze elementen hebben een directe relatie met elkaar. Door functies te veranderen of een nieuw onderdeel toe te voegen, betekent dit ook een verandering van andere onderdelen. Een voorbeeld: meer woningen, vraagt om meer ruimte voor groen, energie, voorzieningen maar ook voor werken.

De barcode brengt schematisch in beeld welke functies nu een plek hebben in onze gemeente en hoe groot hun ruimtebeslag is.

De veranderde barcode laat zo in één oogopslag de onderlinge verhoudingen zien tussen de barcode onderdelen. Uit de huidige barcode blijkt dat de landbouw in het buitengebied van Roosendaal dominant aanwezig is. De hoeveelheid ruimte voor natuur, water en recreatie is daarentegen beperkt. Dat geldt ook voor cultuur, sport en ontspanning. Verder heeft Roosendaal een aantal grote bedrijventerreinen en is de infrastructuur vooral ingericht op de auto. Wanneer we de barcode van Roosendaal vergelijken met die van het gemiddelde ruimtegebruik in Nederland, wordt dit beeld bevestigd. Het wonen en werken neemt in onze gemeente relatief veel ruimte in beslag en dat geldt ook voor de agrarische activiteiten. Bos en water zijn hier minder te vinden, wat een samenhang heeft met de droge zandgronden waarop Roosendaal zich bevindt.

- Woonterrein
- Openbare voorzieningen
- Sociaal-culturele voorzieningen
- Detailhandel en horeca
- Bedrijventerrein
- Semi-bebouwd terrein
- Agrarisch terrein
- VerkeersterreinKrimp
- Recreatieterrein
- Bos en open natuurlijk terrein
- Binnenwater
- Energieopwekking
- Groei
- Stabiel
- Krimp

Kaart huidig grondgebruik Roosendaal (bron: CBS 2017)

Conclusies

Uit de vergelijkende studie die we met de Barcode hebben gedaan, kunnen we een aantal conclusies trekken:

1. Bovengemiddelde ruimtedruk van de landbouw in het buitengebied

Het aandeel van de landbouw in het buitengebied van Roosendaal is opvallend. Zaken als klimaatverandering - met onder andere problematische periodes van droogte - en het toenemend toerisme in de regio stellen eisen aan een toekomstbestendige inrichting van het buitengebied.

2. Hoeveelheid natuur, water en recreatiegebied gering

Zowel voor de gemeente als geheel als voor het stedelijk gebied, blijkt dat Roosendaal weinig bos, water en natuur heeft.

3. Infrastructuur is overbemeten

Roosendaal heeft meer ruimte ingeruimd voor infrastructuur dan de gemiddelde gemeente. Dit is voor een deel te verklaren uit het grote spoorwegemplacement. Maar ook de stadswegen zijn royaal van maatvoering en ingericht op de auto; de verhouding is scheef tussen het gemotoriseerd en het langzaam verkeer. Door anders om te gaan met deze ruimte kan er leef- en verblijfskwaliteit gewonnen worden, door bijvoorbeeld asfalt om te zetten in groen of routes voor wandelen en fietsen.

4. Bedrijfsterreinen met weinig menging van functies

Roosendaal heeft een relatief groot aandeel aan bedrijventerreinen. Een groot deel hiervan wordt ingenomen door distributiecentra die veel ruimte vergen.

5. Minder ruimte voor cultuur en ontspanning

Uit de vergelijking met andere gemeenten maken we op dat in Roosendaal minder kunst, cultuur en horeca heeft. De sportvoorzieningen zijn momenteel wel op peil.

6. Wonen in lage dichtheid

We zien dat er in Roosendaal per inwoner relatief veel ruimte wordt gebruikt voor wonen. De nieuwe stadswijken zijn ruim opgezet en hebben een lage dichtheid.

7. Niet zelfvoorzienend in energievoorziening.

De opwekking van duurzame energie neemt relatief weinig ruimte in beslag en daardoor kan Roosendaal (nog) niet de eigen benodigde energie opwekken.

De algemene conclusie uit deze vergelijking luidt dat Roosendaal volop kansen heeft om het gebruik van de ruimte opnieuw af te stemmen op de maatschappelijke wensen van vandaag en morgen. Dat geldt zowel voor bestaande buurten, wijken en dorpen, voor nieuwe gebieden en voor de inrichting van het buitengebied.

3.4 De positie van Roosendaal in de regio

“Meer investeren in de verschillende toeristische routes/plekken en de aanrijdroutes, betere relatie met onze zuiderburen!”

Bron: Het Gesprek

Roosendaal heeft een historie van sterke regionale verbondenheid

We kijken vanouds over de grenzen van gemeenten en landen. Roosendaal is een belangrijk stedelijk knooppunt binnen de vierde stedelijke regio van Brabant. De gemeente wil haar positie daarin verder verstevigen. Door de ligging aan zowel spoor als snelwegen vormt Roosendaal een ideale uitvalsbasis, zowel in de richting van Rotterdam, Antwerpen en Zeeland, als naar Brabant. Ook

het landelijke perspectief is daarbij van belang. Hier staat de komende jaren veel te gebeuren, met de klimaatverandering, landbouwtransitie en natuurontwikkeling. Op deze thema's sluiten we aan op regionale en nationale perspectieven en programma's en werken we samen met partners zoals onze collega-overheden, landbouworganisaties en ondernemers.

3.5 Trends en ontwikkelingen in brede zin

Er komt veel op ons af, als we naar de maatschappelijke ontwikkelingen om ons heen kijken.

Bevolking: meer ouderen, minder jongeren. Het aantal ouderen neemt toe en de inwoners van Roosendaal worden steeds ouder. Het aantal jongeren daalt juist. Deze ontwikkelingen gaan harder dan in de rest van Nederland. In alle leeftijdscategorieën wonen mensen steeds meer alleen. Er zijn meer kleinere en aangepaste woningen nodig, en woningen met meer ontmoetingsruimte en andere collectieve voorzieningen eromheen. De zorgbehoefte wordt groter.

Klimaat: natter, droger en warmer. Het klimaat is altijd in beweging en dat heeft grote gevolgen voor mens, natuur en milieu. Ook op lokaal niveau zijn de gevolgen van de klimaatverandering ingrijpend. Zo worden bij een hevige bui delen van belangrijke routes onbegaanbaar voor hulpdiensten. Ook kan de stroom uitvallen en krijgen we met overstromingen te maken. Bij droogte nemen de kosten van groenbeheer toe. De toenemende hitte raakt niet in de laatste plaats de gezondheid van onze kwetsbare inwoners.

Natuurlijk kapitaal: het belang van goed rentmeesterschap. Onze natuurlijke omgeving legt letterlijk en figuurlijk de basis onder de brede

welvaart die we nastreven, met een focus op welzijn en gezondheid. Daarnaast levert ze belangrijke diensten aan de economie. De laatste tijd zien we steeds meer bedreigingen voor de kwaliteit van onze leefomgeving. Denk daarbij aan thema's als biodiversiteit, de kwaliteit van de atmosfeer, de beschikbaarheid van drinkwater en de lokale kwaliteit van bodem, water en lucht. Een van de weinige lichtpunten is dat het opgestelde vermogen voor hernieuwbare elektriciteit uit wind, water en zon fors is toegenomen.

Duurzame energie: investeren in nieuwe netwerken. We zien het om ons heen: de drukte op het energienetwerk zorgt ervoor dat geplande (nieuwbouw)ontwikkelingen niet zomaar doorgang kunnen vinden. Voor nu heeft dit nog voornamelijk impact op grootverbruikers, maar dat het ook de verstedelijkingsplannen gaat hinderen. Een forse uitdaging dus voor de toekomst. Zo kan het invloed gaan hebben op de nieuwe faciliteiten die het stedelijk gebied nodig heeft, en zelfs voor nieuwe woningen. Boven- en ondergronds moet daarom ruimte gereserveerd worden voor extra elektriciteitskabels, opslag en nieuwe transformatorstations.

Sociale kwaliteit van leven: meer vraag naar zorg en investeren in veerkracht. We zien een stijgend gebruik van de zorg en sociale voorzieningen. Daarnaast is er sprake van een toenemende ongelijkheid in de toegang tot passende hulp: de weg naar de juiste ondersteuning vinden vraagt veel van toch al kwetsbare mensen. De druk op en de verwachtingen van het sociaal domein worden groter en ook de hiermee gepaard gaande kosten zullen toenemen.

Wonen: een plek voor iedereen. Nederland heeft volop behoefte aan voldoende goede en betaalbare woningen. Om die reden heeft het Rijk de regie teruggepakt op de volkshuisvesting en de ruimtelijke ordening. Er worden prestatieafspraken gemaakt met medeoverheden en corporaties en nieuwe woondeals worden afgesloten in de regio, waaronder West-Brabant West. Dit zorgt voor meer inzicht en sturing op wat gebouwd wordt op welke plek, passend bij de huidige en toekomstige woonwensen en – behoeftes van mensen.

Mobiliteit: anders voortbewegen. Tegenover het terugdringen van de automobiliteit staat een groeiend gebruik van OV (trein voor lange afstanden, bus voor kortere), deelmobiliteit, fietsen en lopen.

Vanuit de noodzaak om de CO₂-uitstoot drastisch te verminderen, wordt het verkeer schoner en neemt het elektrisch vervoer toe. Ook voor het gebruik van de openbare ruimte heeft dit gevolgen (minder ruimte voor de auto, meer plek voor groen en langzaam verkeer).

Onderwijs: samenwerken aan ontwikkelkansen. Ieder kind in Roosendaal heeft recht op gelijke ontwikkelkansen door het juiste onderwijs, de juiste kinderopvang en gelijke kansen. Binnen de kindcentra in onze wijken werken scholen nauw samen met zorginstellingen, kinderopvang en andere maatschappelijke organisaties. Daarbij besteden de professionals veel aandacht aan inclusiviteit en ontmoeting: iedereen doet ertoe en hoort erbij. Bij het voortgezet onderwijs geldt in Roosendaal is sprake van een stabiele situatie. Daarentegen ligt bij het beroepsonderwijs wel een belangrijke uitdaging voor: we hebben méér slimme doeners nodig op de arbeidsmarkt. De krapte op de arbeidsmarkt is groot en dat geeft druk op onze welvaart en voorzieningen. Zo hebben we meer technici nodig om te transformeren naar een duurzame leefomgeving. En we hebben zorgprofessionals nodig die slim organiseren, zodat zorg voor alle generaties toegankelijk blijft.

Om deze uitdagingen het hoofd te bieden, werken onderwijs, ondernemers en overheid aan en vanuit een gezamenlijke toekomstagenda.

Economie: grotere nadruk op duurzaamheid. Voor een toekomstbestendige economie worden drie principes steeds belangrijker. In de eerste plaats de overgang van een lineaire naar circulaire en regeneratieve economie. Daarnaast gaat het om slim en meervoudig ruimtegebruik, om daarmee de schaarse ruimte in en om de stad zo goed mogelijk te gebruiken. En tenslotte een leven lang leren: goede verbindingen tussen arbeidsmarkt en onderwijs, zodat er voldoende aantrekkelijke banen zijn, de arbeidsparticipatie toeneemt en de krapte op de arbeidsmarkt afneemt. Het zwaartepunt ligt daarbij op beroepsonderwijs: de slimme doeners van de toekomst

3.6 Op weg naar 2040

Bouwstenen voor de toekomst

“Houdt het leefbaar voor oud en jong.
Kekke scholen wil niet zeggen beter onderwijs.
kies voor iets wat zich direct terugbetaald.”

Bron: Het Gesprek

Rekening houdend met de bovenstaande analyse wil Roosendaal in de periode tot 2040 doorgroeien naar een centrumgemeente van zo'n 100.000 inwoners.

Dit inwonertal is zeker geen doel op zich – en het jaartal is evenmin heilig maar het is wel de gewenste richting. Voor de komende jaren heeft het Rijk een forse verstedelijkingsopgave benoemd en daaraan levert Roosendaal graag haar bijdrage – mits uiteraard de kwaliteit voorop staat. Onze opgave als trekker van de Stedelijke Regio West-Brabant West (SRWBW) is daarmee breder dan alleen een groei in aantallen. Het gaat erom dat we doelstellingen verbinden, waardoor het geheel sterker wordt dan de som der delen. Roosendaal staat bijvoorbeeld aan de lat om een ambitieus woningbouwprogramma te realiseren, voor uiteenlopende doelgroepen. Het realiseren van die extra woningen dient tevens als een hefboom voor de ingrepen die onze centrumfunctie vergroten en de uitbreiding van ons voorzieningenniveau, binnen de genoemde stedelijke regio. Belangrijke randvoorwaarde is dat de groei in evenwicht is met de kwalitatieve verbetering van het omliggend landschap. Ook geven we invulling aan verdere verduurzaming, klimaatadaptatie, biodiversiteit en natuurinclusiviteit, met 'water en

bodem sturend' als belangrijk nieuw principe.

Een dergelijke kwaliteitssprong maakt op allerlei terreinen meer kwaliteit mogelijk: groen, cultuur, sport, onderwijs, economie, infrastructuur, mobiliteit, woningbouw en werkgelegenheid. Aan de basis daarvan staat het toevoegen van ruimtelijke kwaliteit met een duurzame inrichting van onze leefomgeving. Dit geldt zowel binnen het stedelijk weefsel van de stad en de dorpen als landschappelijk in het buitengebied. Onze inspanningen zijn erop gericht dat iedereen hier prettig kan wonen, werken en verblijven in een vitale en leefbare omgeving, die goed is voor ieders welzijn.

Het beeld dat past bij deze strategie – en dat het leidmotief vormt van het ruimtelijk ontwikkelkader – is 'Het Mozaïek'. Een veelkleurig geheel van afwisselende gebieden, met een sterke eigen identiteit en bijeengehouden door de voegen: de openbare ruimte en de structuren van water en groen. Zij vormen het verbindend 'cement'.

Juist het uitbreiden en verbeteren van deze dragende structuren vormt het bindmiddel van een opgewaardeerd mozaïek van de stad en haar omgeving. Een die maakt dat Roosendaal voldoende veerkracht krijgt om het hoofd te bieden aan zowel maatschappelijke veranderingen en opgaves als aan diverse ruimtelijke uitdagingen.

Binnen het mozaïek voert niet één functie de boventoon, alle functies doen ertoe. Het geheel is meer dan de som der delen. En ieder gebied telt daarin mee: de bestaande plekken en wijken die een doorstart maken en de nieuwe gebieden die we de komende jaren aan de stad toevoegen. Het mozaïek is daarmee een belangrijke drager voor alle ingrepen die we in de gemeente gaan doen: van een eenduidige en herkenbare openbare ruimte tot het duiden van de projectgebieden. Door dit gestructureerd te doen, ontstaat er eenheid en herkenbaarheid, maar ook een sterk onderscheid. Dat onderscheidende vermogen helpt ons heel erg de stad door te ontwikkelen. Immers een stad heeft baat bij eenheid én contrasten – net zoals in een mozaïek alle kleuren pal naast elkaar kunnen voorkomen.

Hoe wij met elkaar tegen het Roosendaalse Mozaïek aankijken en waar zich de veranderingen gaan voltrekken, dat bepaalt uiteindelijk de ambities en de koers als gemeente naar de toekomst.

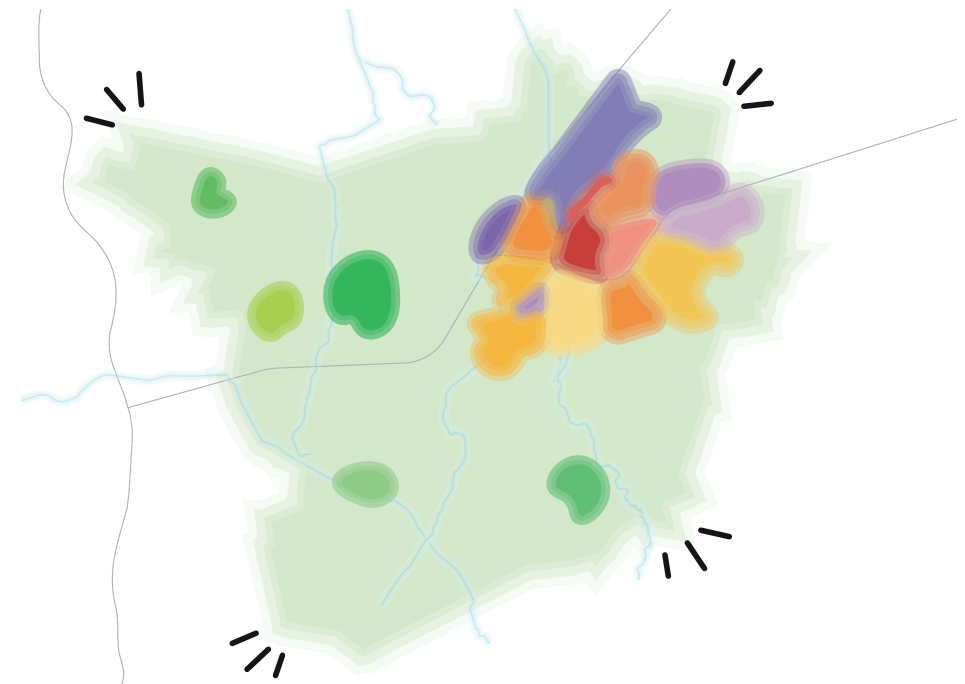
Het fundament daarvoor leggen we in het ruimtelijk ontwikkelkader met een vaste set aan bouwstenen: de richtinggevende elementen voor noodzakelijke ingrepen op het

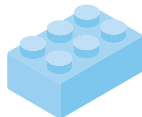
gebied van Natuur & Water, Sociaal, Economie & Onderwijs, Mobiliteit, Energie & Circulariteit en Wonen. Dit principe zetten we ook door in de projecten waar we als gemeente mee aan de slag gaan. Ze hebben daarbij vooral een agenderend karakter. Bij concrete realisatie van de projecten wordt steeds een nieuw puzzelstukje van het Roosendaals mozaïek helder ingekleurd.

De verbinding van maatschappelijke en ruimtelijke opgaven loopt daar steeds als een rode draad doorheen. De aanpassingen in de fysieke omgeving (zoals de toevoeging en differentiatie van woningbouw) kunnen niet alleen de huidige vraagstukken in onze gemeente oplossen. Ook allerlei programma's in bijvoorbeeld het sociaal domein moeten daaraan een bijdrage leveren. We zien duidelijk dat de vraagstukken over de domeinen heen met elkaar samenhangen en elkaar beïnvloeden. Dat biedt ook kansen. Zo vraagt de doelgroep jongeren in Roosendaal momenteel de nodige aandacht. Tegelijkertijd kunnen zij ook een deel van de oplossing zijn op een aanpalend sociaal terrein, bijvoorbeeld op het gebied van zorg(verlening). Mits het onderwijs en passende woningen daar als randvoorwaarde op aansluiten: het een kan niet zonder het ander.

We pakken daarom de opgaven op die bijdragen aan de brede maatschappelijke groei van Roosendaal. Het gaat over een uitgebreid scala aan onderwerpen: wonen, voorzieningen, water, groen, energie, ondergrond en meer. Deze functies zijn onderling ook sterk verbonden. Zo helpt woningbouw als

'hefboom' om (het gebruik van) voorzieningen op peil te krijgen en te houden. Ook kan de bouw van woningen een belangrijke rol spelen in de regionale vraag naar woonmilieus die onderscheidend zijn (en daarmee complementair aan het totaalbeeld van de regio). Andersom kan de aanleg van water en groen ertoe bijdragen dat huishoudens zich hier graag vestigen. Die wederkerigheid is essentieel en kan samen worden gevat onder het begrip 'brede welvaart': het welzijn van en voor iedereen staat voorop. We willen de huidige en toekomstige generaties het perspectief bieden van een gezonde, gelukkige en waardevolle toekomst.

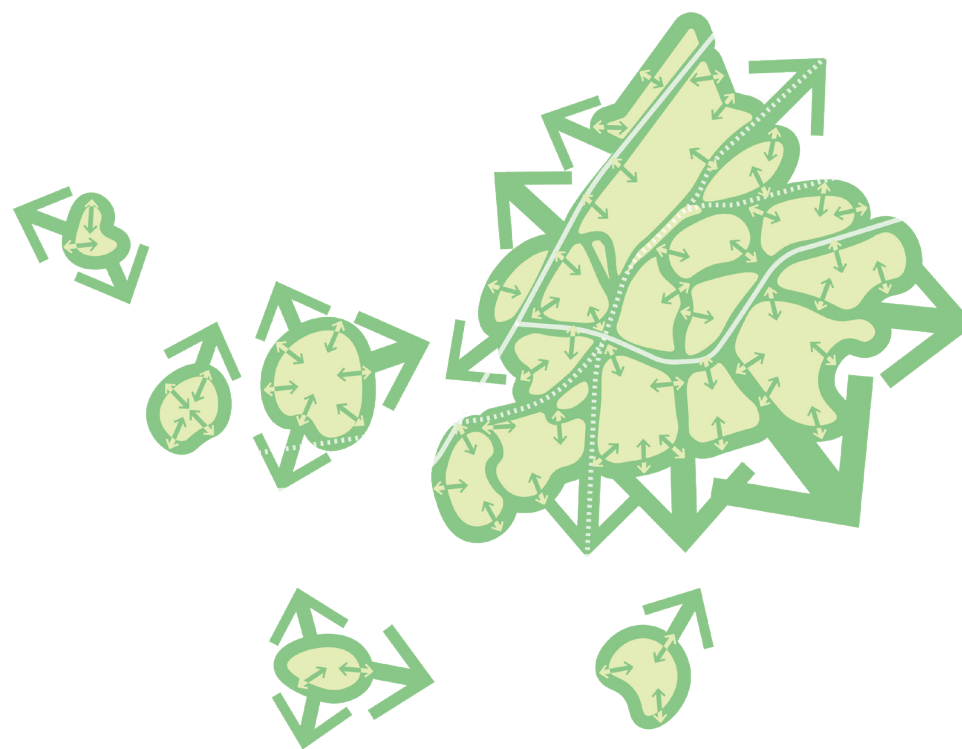
Roosendaal natuurinclusief en klimaatadaptief

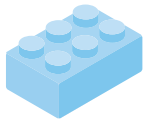
In het buitengebied kiezen we voor meer duurzame landbouw met nieuwe verdienmodellen en meer natuur. In de landbouw is er minder grond voor grootschalige landbouw op de hoger gelegen zandgronden. Daarentegen is op de lager gelegen kleigronden ruimte voor duurzame voedingstoffen en biobased bouwmaterialen. Stad en land zijn in onze gemeente nadrukkelijk met elkaar verbonden. We investeren de komende jaren volop in onze buurten, wijken en dorpen maar laten dat samengaan met de kwalitatieve verbetering van het omliggend landschap. Dit landschap biedt nog veel ruimte voor de invulling van de verdere verduurzaming en klimaatadaptatie van de stad en regio.

We zetten in op een nieuw landschap met een nieuw karakter, dat toegankelijk is voor bewoners, onderwijsinstellingen en nieuwe ondernemers om zich hier te vestigen of juist hier te blijven en zich door te ontwikkelen. Het toerisme krijgt hiermee een forse impuls: er ontstaat ruimte om te recreëren en te ontspannen, midden in de dynamische regio tussen Rotterdam en Antwerpen. Maar dat gebeurt wel in de nabijheid van de grote kernen: we werken aan een contramal als tegenhanger van de verstedelijkingsopgave in stad en regio.

De 'Roosendaalse Maatlat' brengt in beeld waar eventuele

klimaatproblemen spelen en met welke urgentie deze moeten worden opgepakt (de 'Roosendaalse maatlat' is onze implementatie van een landelijke maatlat voor een groene en klimaatadaptieve omgeving). Nu al is duidelijk dat het stedelijk gebied van de gemeente Roosendaal grote uitdagingen heeft met betrekking tot hitte, droogte en wateroverlast. We moeten in onze hele gemeente ruimte vinden waar we onze piekberging voor het regenwater kunnen opvangen, zowel in de natte als droge periodes. En willen we met stijgende temperaturen ook meer natuurlijke verkoeling realiseren, om zo de 'hittestress' tegen te gaan. In de openbare ruimte maken we daar plekken voor. Het vinden van ruimte geldt ook voor de energieopgave ondergronds: de vernieuwing van de energie infrastructuur moet ook hier een plek vinden. De ondergrond bepaalt daarbij tevens voor het grootste gedeelte wat er bovengronds kan gebeuren. Zo bepalen kabels en leidingen bijvoorbeeld of een boom kan wortelen. Daarnaast draagt een gezonde ondergrond ook bij aan een gezonde stad. Denk aan de doorlaatbaarheid van water, bodemleven en meer. In de openbare ruimte worden klimaat adaptieve maatregelen toegepast en dat geldt ook voor de inwoners op hun eigen perceel. Bodem en water zijn sturend bij nieuwe ontwikkelingen.

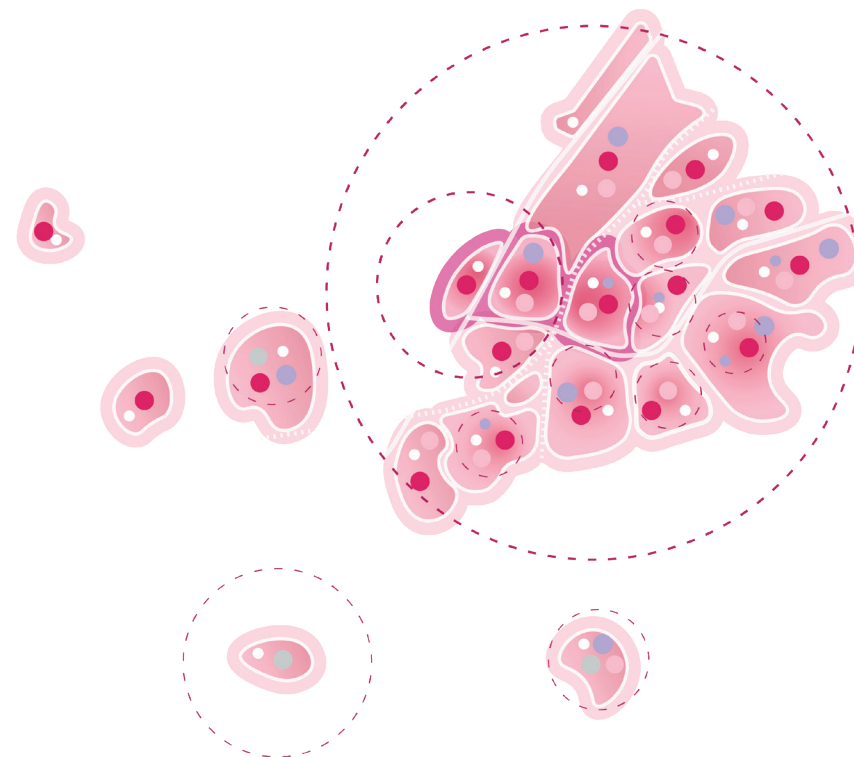

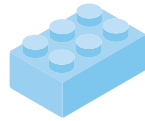
De zorg dichtbij en voor elkaar

We zetten nadrukkelijk in op de 'inclusieve stad'. Oftewel een stad waarin iedereen ertoe doet, erbij hoort en gehoord wordt. Binnen bepaalde wijken is momenteel sprake van een opeenstapeling van sociale problemen. Dit speelt in de wijken Kalsdonk, Westrand, Kroeven, Langdonk, Hulsdonk, Fatima en Centrum-Oud. Hier is sprake van meer armoede, slechtere gezondheid, lager opleidingsniveau, lagere arbeidsparticipatie en minder sterke maatschappelijke participatie. In 2022 is Roosendaal toegelaten tot het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV) en is er een begin gemaakt met een aanpak van de problematiek in deze wijken, onder de naam Nationaal Programma Roosendaal (NPR). Het gaat hier om een programma met een looptijd van 15 tot 20 jaar. De focus ligt hierbij op vraagstukken op het gebied van leefbaarheid, veiligheid en sociaal-maatschappelijke vraagstukken. Ook de inrichting van de (openbare)

ruimte en voorzieningen kunnen bijdragen aan een ongedeelde stad waarin mensen elkaar ontmoeten.

Voor Roosendaal, en Nederland als geheel, geldt dat het steeds moeilijker wordt om de zorg toegankelijk, goed en betaalbaar te houden. Met name door de vergrijzing van onze bevolking zullen we op regionaal niveau samenwerken aan de uitgangspunten van het Integraal Zorg Akkoord. De samenwerking tussen overheid en zorg- en welzijnsorganisaties bepaalt in belangrijke mate of we in staat zullen zijn het tekort aan medewerkers het hoofd te bieden. We willen onze inwoners dicht bij huis kunnen ondersteunen als dat nodig is. Vervolgens zien we in dit verband een ontwikkeling van klassieke zorg naar een preventieve gezonde leefomgeving met meer groen, sport, goed onderwijs en bijvoorbeeld collectieve woonvormen.

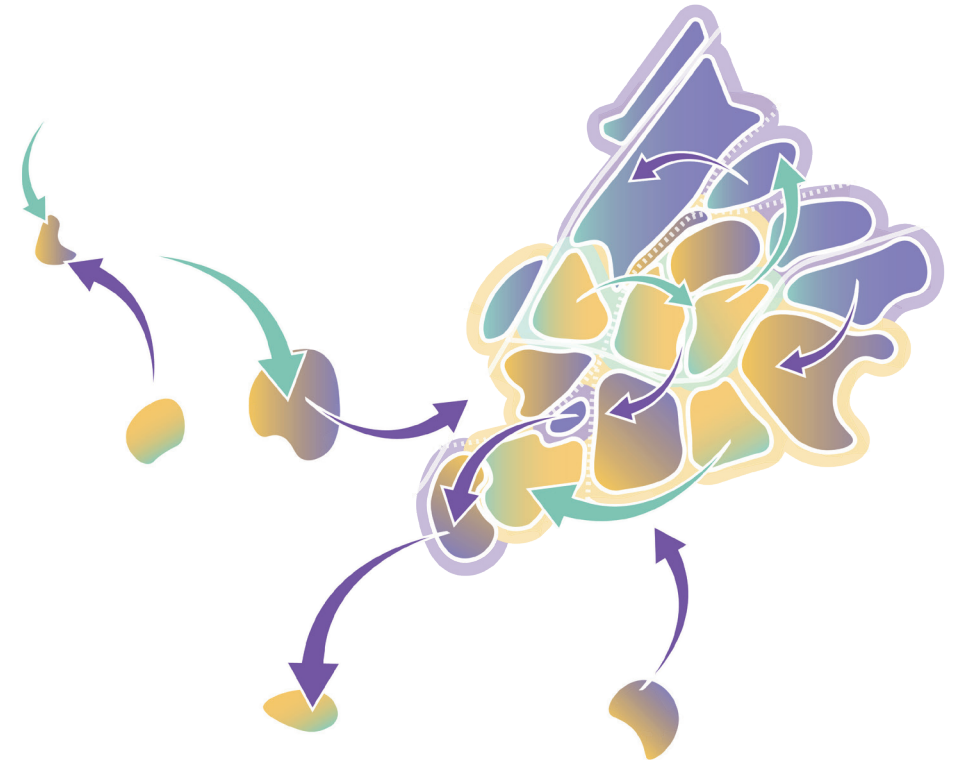

Inzetten op samenwerking

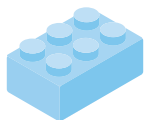
Bij een verder groeiende gemeente hoort ook een bijpassend voorzieningenniveau: gevarieerd en kwalitatief hoogwaardig. Het onderwijs wordt doorontwikkeld en nader afgestemd op de economische ontwikkeling van de regio. Roosendaal zet in op de rol en functie van onderwijsstad van de Stedelijke Regio West-Brabant West (SRWBW). De focus op het verstevigen en centreren van het beroepsonderwijs (MBO/MBO+) staat daarbij centraal. Dit gebeurt in goede afstemming met de omliggende HBO en WO-instellingen.

Roosendaal kiest voor drie economische speerpunten, verduurzamingstechniek, gezondheids- en welzijnzorg en vrijetijdseconomie. Deze specialisatie draagt bij aan een verdere versterking van de regionale

economie. Onze bedrijventerreinen dienen toekomstbestending te worden gemaakt waarbij de energietransitie een grote opgave vormt. Na realisatie van de Wig is verdere uitbreiding van de bestaande bedrijventerreinen moeilijk gezien de bestaande concurrerende ruimteclaims. Verduurzaming kan daarbij samengaan met intensivering van het grond- en ruimtegebruik, een grotere functiemenging en een meer focus op de maak- en circulaire economie. Ook het verbeteren van de bereikbaarheid is hierbij een belangrijke voorwaarde.

Mobiliteit

Verbonden met de wereld

Roosendaal is het belangrijkste knooppunt van de stedelijke regio en ligt centraal in tal van multimodale netwerken binnen Nederland en België. Niet alleen qua autosnelwegen, maar zeker ook op het gebied van het spoor (personen en goederen). Het spoornetwerk vormt de drager van het totale vervoersnetwerk, de belangrijke woon- en werklocaties zijn hier op aangesloten. Roosendaal geldt binnen het IC-netwerk als een belangrijke knoop in de vier windrichtingen naar Randstad, Zeeland, Brabant en Antwerpen. Dit is een belangrijke reden dat Roosendaal met ministerie van I&W, BZK, de spoorpartijen en de provincie werkt aan een nieuwe IC-verbinding met Antwerpen en een transformatie van de spoorzone en het emplacement in het bijzonder. Om de stad en haar wijken ook in de toekomst goed bereikbaar en leefbaar te houden passen we de hoofdwegenstructuur van de stad aan.

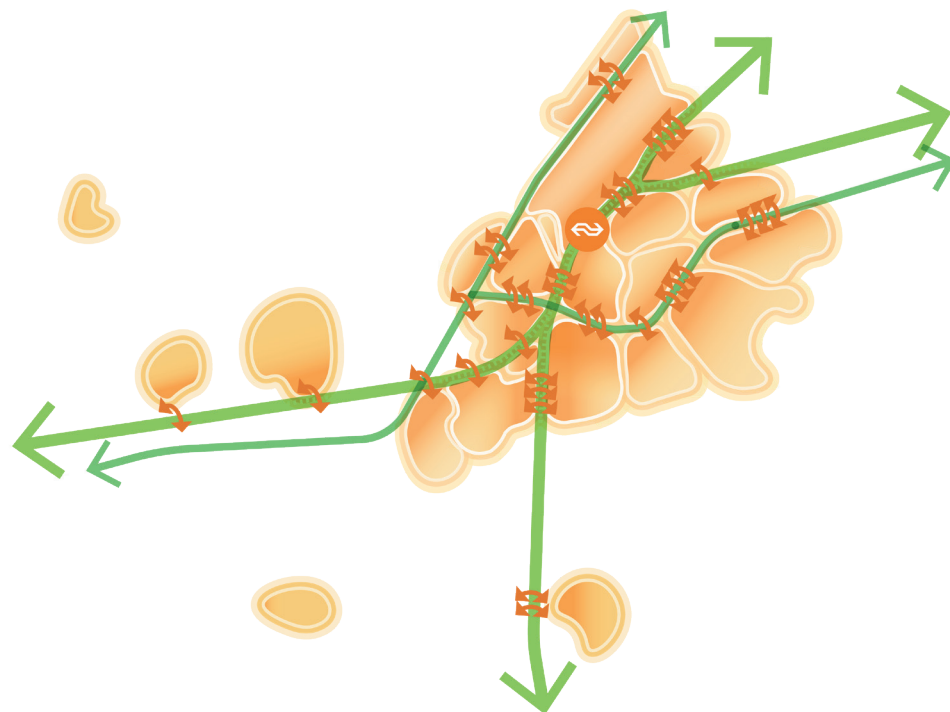
Het doorgaand verkeer leiden we daarbij zoveel mogelijk buiten de stad om, de rechtstreekse verbindingen dwars door de stad heen gaan we zoveel mogelijk tegen. Voor de A58 lijkt omleiding niet haalbaar, maar een betere inpassing is wel wenselijk. Het omleiden van de A58 zou tot veel meer verkeer leiden in de stad. Overkluizing

kan bijdragen aan een betere verbinding tussen de wijken en tot het beschikbaar komen van meer ruimte voor groen en wonen. In de buurten, wijken en dorpen krijgt het langzaam verkeer prioriteit. Daardoor kunnen bestaande straten anders worden ingericht (bijvoorbeeld met meer groen), wat ter plekke de leefbaarheid versterkt en de gezondheid van alle Roosendalers bevordert. Ook de ruimtelijke kwaliteit van onze gemeente wordt zo verbeterd. De manier waarop we onszelf en onze goederen verplaatsen, ondergaat de komende jaren flinke veranderingen. De mobiliteitstransitie in het personenvervoer vraagt een sterke focus op lopen en fietsen, verblijfskwaliteit, slimme deelmobiliteit en openbaar vervoer voor de brede stedelijke regio, inclusief het landelijk gebied en de kleinere kernen. Een actieve mobiliteit draagt ook bij aan beweging, gezondheid, lifestyle en is duurzaam. De mobiliteitstransitie in het goederenvervoer vraagt om een sterke focus op de modal-shift (de verdeling van de vervoersmodaliteiten) waarbij spoor en bus prioriteit hebben.

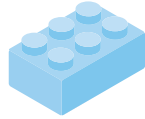
Op veel plekken leggen we de nadruk op langzamer verkeer, waardoor een herschikking van de verkeersruimte plaatsvindt. We dringen het

autogebruik voor de korte afstanden terug door lopen, fietsen en openbaar vervoer aantrekkelijker te maken. Hoe dichter bij verblijfsgebieden, hoe minder ruimte voor de auto. De binnenstad blijft bereikbaar met de auto, maar we faciliteren en verleiden bezoekers om onder aantrekkelijke voorwaarden op afstand te parkeren. Prijsdifferentiatie bij parkeren is een van

de onderdelen van de noodzakelijke mobiliteitstransitie. We heffen waar mogelijk barrières op zodat Roosendaal voor iedereen zo goed mogelijk toegankelijk wordt. Dit zorgt voor een veiligere gemeente voor iedereen en met name ook voor de kwetsbare doelgroepen en verkeersdeelnemers.

Energie & Circulariteit

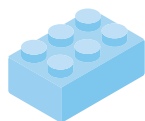

Leveren aan elkaar

Roosendaal bouwt aan een circulaire en klimaatneutrale stad en buitengebied. In een circulaire gemeente gebruiken we grondstoffen en materialen telkens opnieuw. Dat levert veel nieuwe kansen op en voor de brede welvaart, technologische vooruitgang en energietransitie. Daarnaast zorgt het hergebruik van materialen, grondstoffen en goederen voor meer lokale werkgelegenheid in de reparatie- en verwerkingssector. Restproducten van het ene bedrijf kunnen door

andere juist weer worden gebruikt. Bij nieuwe projecten letten we erop dat er zó wordt gebouwd en ingericht dat in de toekomst een hernieuwd gebruik gemakkelijk mogelijk is. We hebben daar ruimte voor nodig, zowel boven als onder de grond.

Ruimte voor alle Roosendalers

Verhuizingen stoppen niet bij de gemeentegrens en daarom is het goed om ook de woningbouwopgave op regionaal en zelfs landelijk niveau aan te vliegen. De stedelijke regio West-Brabant West kent een lagere ruimtedruk dan de omliggende stedelijke regio's. Daardoor hebben wij meer mogelijkheden dan elders om de woningbouwopgave een plek te geven en zowel woningzoekenden uit andere delen van Nederland als onze eigen inwoners te bedienen. Zo dragen we bij aan de ambities van het Rijk om de woningvoorraad uit te breiden en kunnen we bovendien onderscheidende woonvormen maken. Tegelijkertijd willen we zorgvuldig omgaan met het landschap en de open ruimte. Dat maakt een goede afweging in het kader van zorgvuldig ruimtegebruik des te belangrijker.

We kiezen derhalve voor een stapsgewijze aanpak, waarbij we in de eerste plaats proberen om de grote woningbouwopgave binnen bestaand stedelijk gebied op te lossen en ook rondom de spoor-knoop. Zo maken we optimaal gebruik van bestaande functies, infrastructuur en groen en verstevigen we het draagvlak voor de stedelijke voorzieningen. Roosendaal heeft aantrekkelijke grondgebonden woongebieden maar er liggen zeker ook kansen voor

projecten in een hoogstedelijkere vorm, die bijvoorbeeld aantrekkelijk zijn voor kleinere huishoudens. Om die reden ontwikkelt Roosendaal een eigen visie op hoogbouw. Waar nodig voegen we woningen toe in bestaande gebieden en ontzien daarmee de buitengebieden. Naast nieuwbouw en herontwikkeling in de bestaande stad kijken we ook naar uitbreidingen in de stadrandzones. Woningbouw wordt in de dorpen ingezet om deze vitaal te houden, door middel van 'dorps verdichten': met een passende maat en schaal. In het buitengebied is (selectief) plek voor kleinschalige woonvormen die zich voegen naar het landschap. Op deze manier ontstaat een aantrekkelijk perspectief voor uiteenlopende doelgroepen die graag in of bij Roosendaal willen (blijven) wonen.

Naast de bouw van woningen in de bestaande stedelijke en dorps gebieden zijn er kansen om kleinschalige projecten te ontwikkelen in het buitengebied. Deze nieuwe en bijzondere woon-, zorg- en werkvormen worden zorgvuldig landschappelijk ingepast en kunnen deels als kostendragers voorzien in de haalbaarheid van de landbouw- en landschapstransitie. Op een vergelijkbare manier kunnen ook de ontwikkelingen binnen bestaand

bebouwd gebied als kostendrager gebruikt worden. De opbrengsten van het binnenstedelijk en binnendorps verdichten gebruiken we voor het toevoegen voor kwaliteit elders. Het benoemen van deze bouwstenen is de eerste stap, de tweede bestaat uit de goede borging in processen van planontwikkeling. Verwijzing Daartoe brengen we in boek 6, gebiedspaspoorten de belangrijke projecten in beeld. De

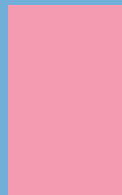
gebiedspaspoorten beschrijven de identiteit per gebied en de bijdrage aan het mozaïek als geheel. Vervolgens beschrijven de paspoorten de concrete handvatten qua programma en ontwerp, die initiatiefnemers en investeerders kaders en richting geven voor de te realiseren projecten.

Bijlage I

Een vergelijking
van de barcode
van Roosendaal
met Nederland en
andere gemeenten

Gemeente Roosendaal ten opzichte van Nederland

We vergeleken het grondgebruik in de gemeente Roosendaal met dat van de rest van Nederland. Hierbij springen meerdere zaken in het oog. Gezien haar ligging op de zandgronden is het niet verrassend dat er veel minder water aanwezig is dan in de rest van het land. Het aandeel agrarisch terrein is dan weer substantieel hoger.

Barcode Gemeente Roosendaal

Vergeleken met: Nederland

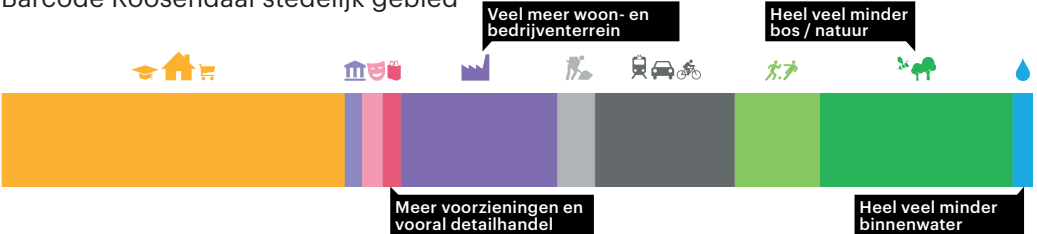

- Woonterrein
- Openbare voorzieningen
- Sociaal-culturele voorzieningen
- Detailhandel en horeca
- Bedrijventerrein
- Semi-bebouwd terrein
- Agrarisch terrein
- Verkeersterrein
- Recreatieterrein
- Bos en open natuurlijk terrein
- Binnenwater
- Energieopwekking
- Groei
- Stabiel
- Krimp

Roosendaal stedelijk gebied ten opzichte van Nederland

Als we kijken naar het stedelijk gebied van Roosendaal en dit vergelijken met het stedelijk gebied van de rest van Nederland valt op dat Roosendaal ruim twee keer zoveel oppervlak aan bedrijventerreinen heeft. Hieruit blijkt de positionering van Roosendaal als distributiegemeente. Verder valt op dat er bijna een derde minder natuur en bos is dan andere steden.

Barcode Roosendaal stedelijk gebied

Het stedelijk gebied van de rest van Nederland

- Woonterrein
- Openbare voorzieningen
- Sociaal-culturele voorzieningen
- Detailhandel en horeca
- Bedrijventerrein
- Semi-bebouwd terrein
- Agrarisch terrein
- Verkeersterrein
- Recreatieterrein
- Bos en open natuurlijk terrein
- Binnenwater
- Energieopwekking
- Groei
- Stabiel
- Krimp

Gemeente Roosendaal ten opzichte van 100.000 inwoner gemeenten

Ook in vergelijking met andere 100.000-inwoner gemeenten blijft het aandeel agrarisch terrein opvallend hoog en het aandeel natuur en bos laag.

Barcode Gemeente Roosendaal

Vergeleken met: 100.000-inwoner gemeenten

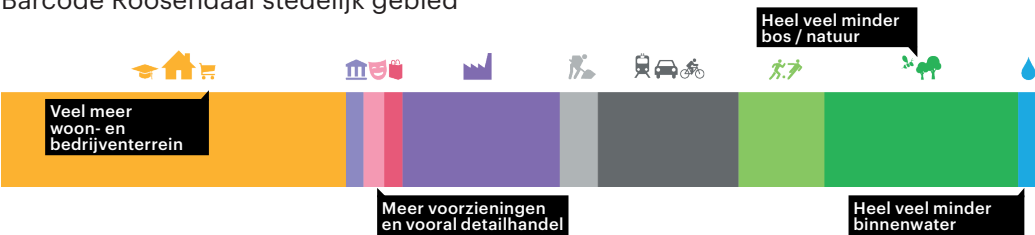
- Woonterrein
- Openbare voorzieningen
- Sociaal-culturele voorzieningen
- Detailhandel en horeca
- Bedrijventerrein
- Semi-bebouwd terrein
- Agrarisch terrein
- Verkeersterrein
- Recreatieterrein
- Bos en open natuurlijk terrein
- Binnenwater
- Energieopwekking
- Groei
- Stabiel
- Krimp

Roosendaal stedelijk gebied ten opzichte van 100.000 inwoner gemeenten

Opvallend is wanneer we inzoomen op het stedelijk gebied van deze vergelijkbare steden, dat het woonterrein in Roosendaal bijna de helft meer ruimte inneemt. Dit duidt erop dat de Roosendaalse woonwijken in zeer lage

dichtheid gebouwd zijn en er weinig stedelijke wijken zijn. Ook in deze vergelijking valt het grote aandeel bedrijven- terreinen en het veel kleinere aandeel bos en natuur op.

Barcode Roosendaal stedelijk gebied

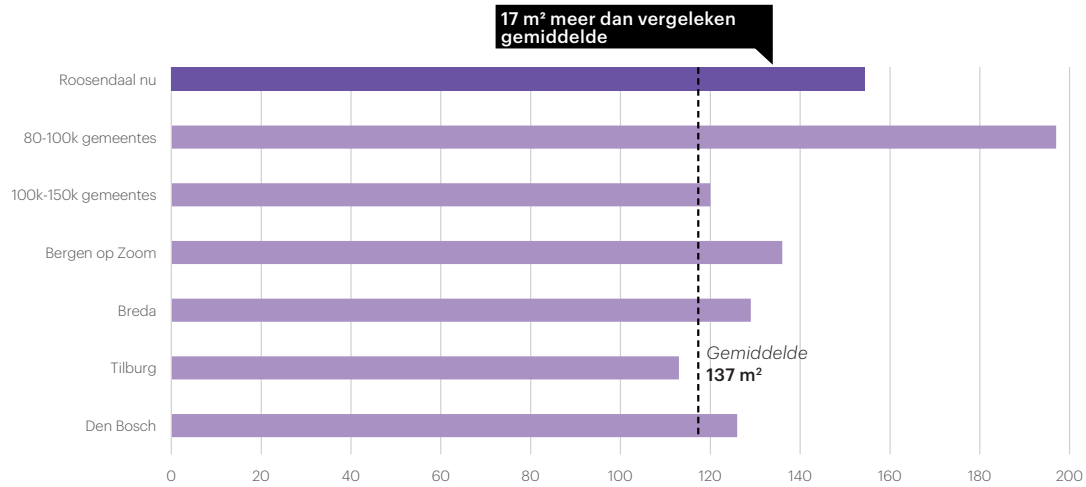
Vergeleken met: 100.000-inwoner gemeenten

- Woonterrein
- Openbare voorzieningen
- Sociaal-culturele voorzieningen
- Detailhandel en horeca
- Bedrijventerrein
- Semi-bebouwd terrein
- Agrarisch terrein
- Verkeersterrein
- Recreatieterrein
- Bos en open natuurlijk terrein
- Binnenwater
- Energieopwekking
- Groei
- Stabiel
- Krimp

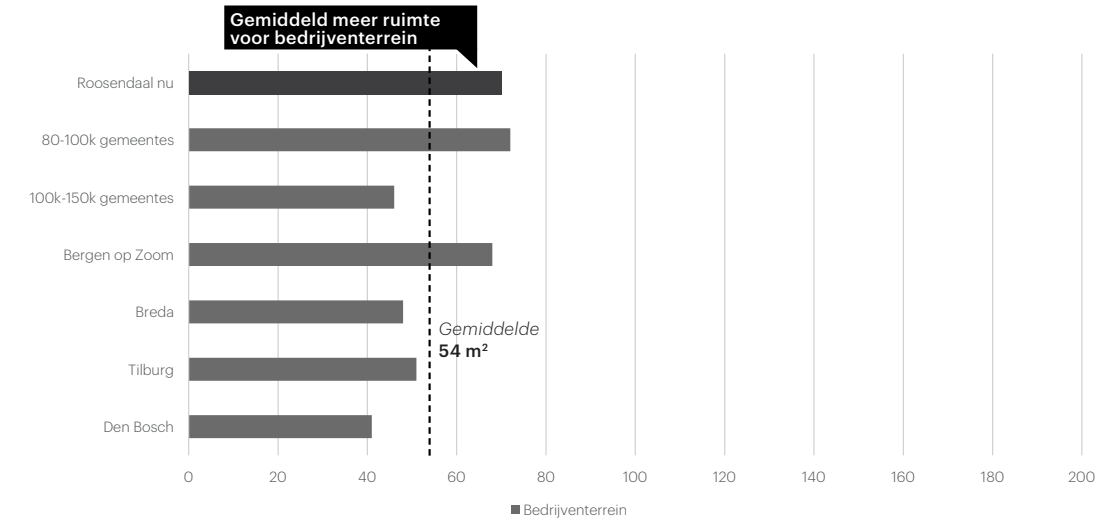
Barcode

Woonterrein | totaal aantal m² landgebruik per inwoner

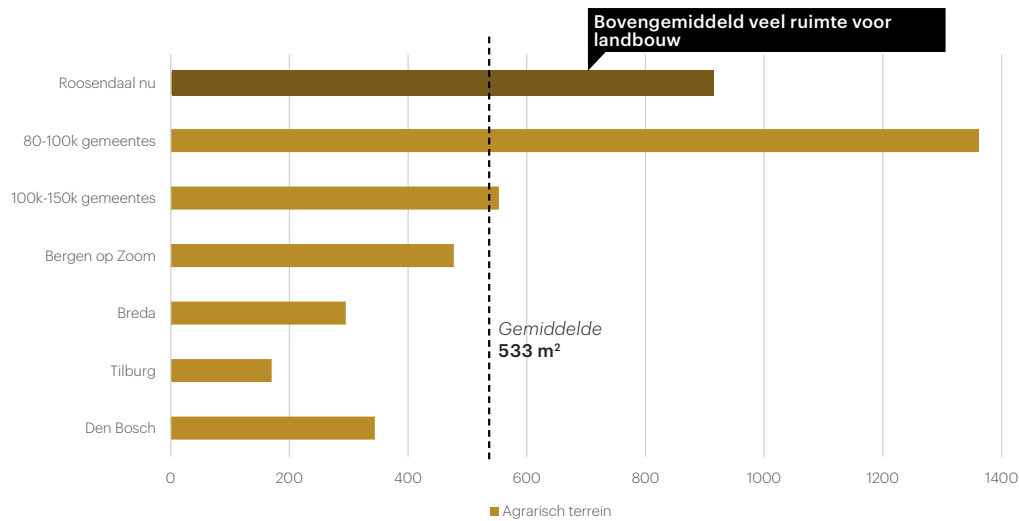

*Bestaand beleid gericht op meer kwalitatieve output uit business parks en geen extra uitbreiding (aanscherpen)

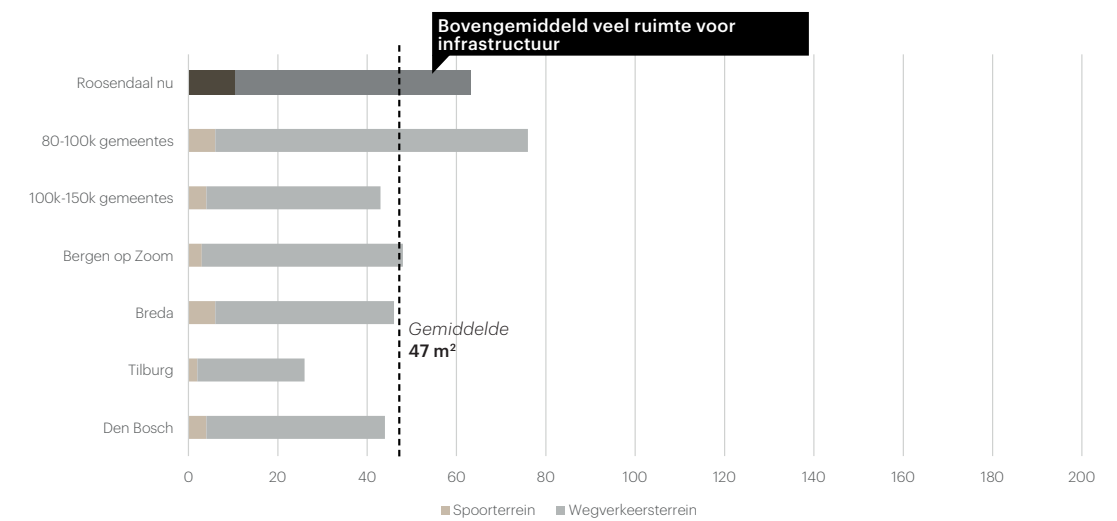
Bedrijventerrein | totaal aantal m² landgebruik per inwoner

Agrarisch terrein | totaal aantal m² landgebruik per inwoner

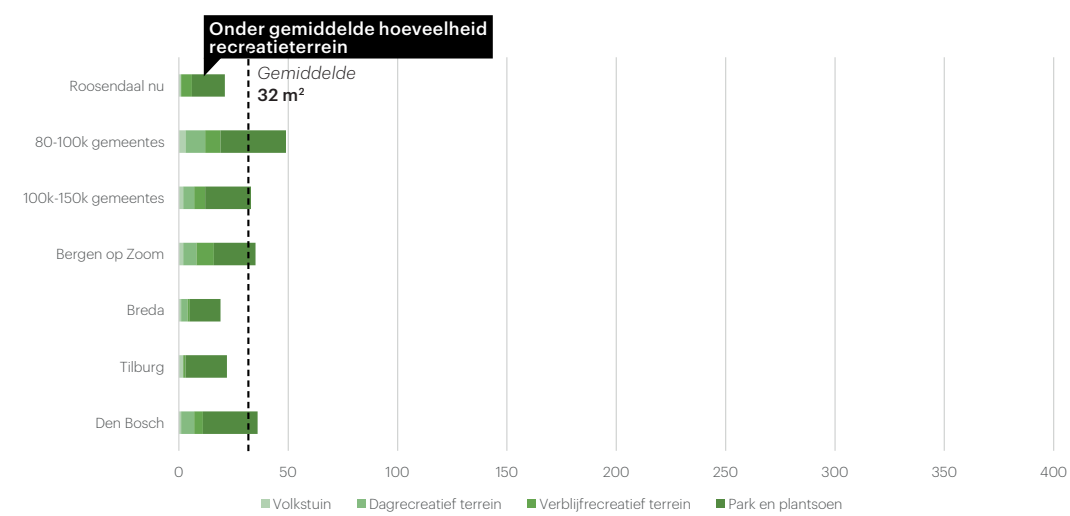

Infrastructuur | totaal aantal m² landgebruik per inwoner

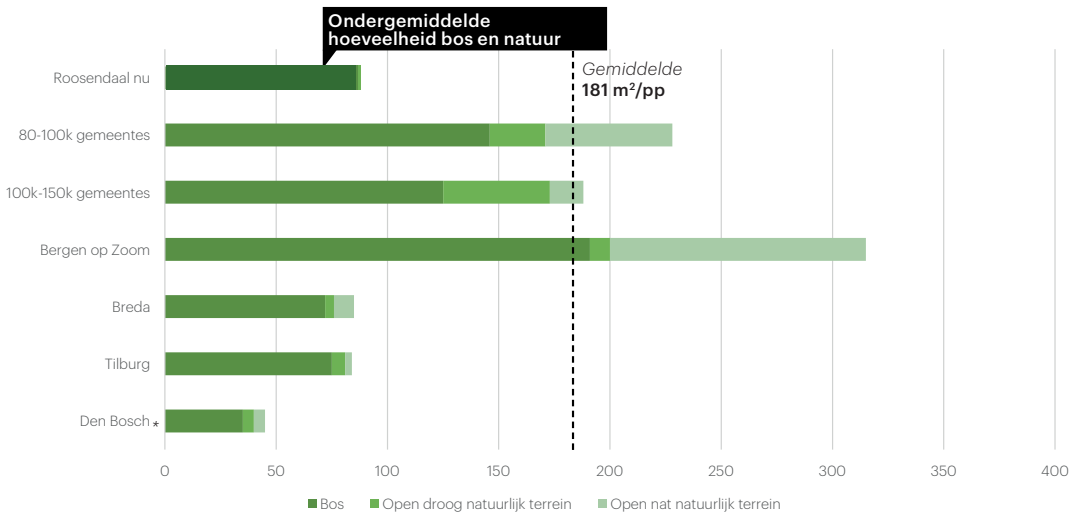

Barcode

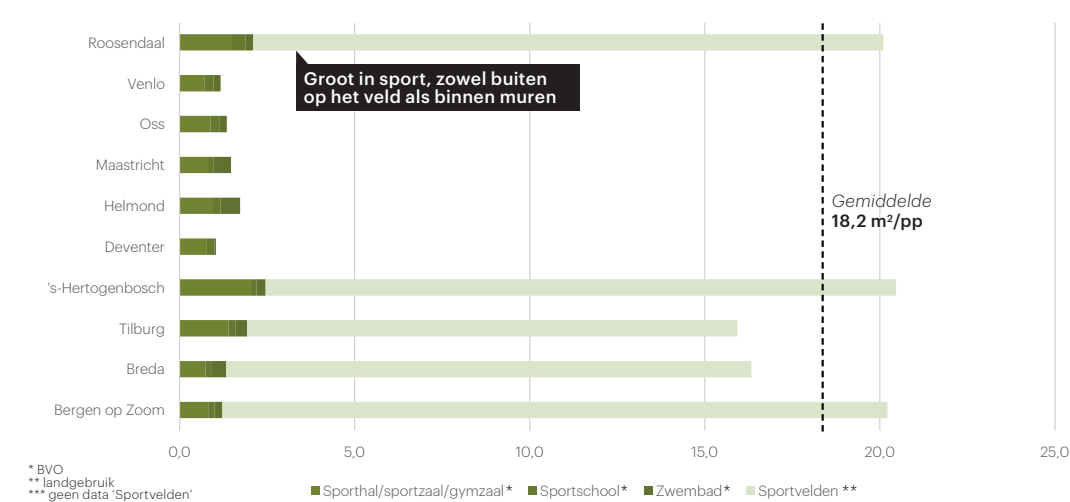
Recreatieterrein | totaal aantal m² landgebruik per inwoner

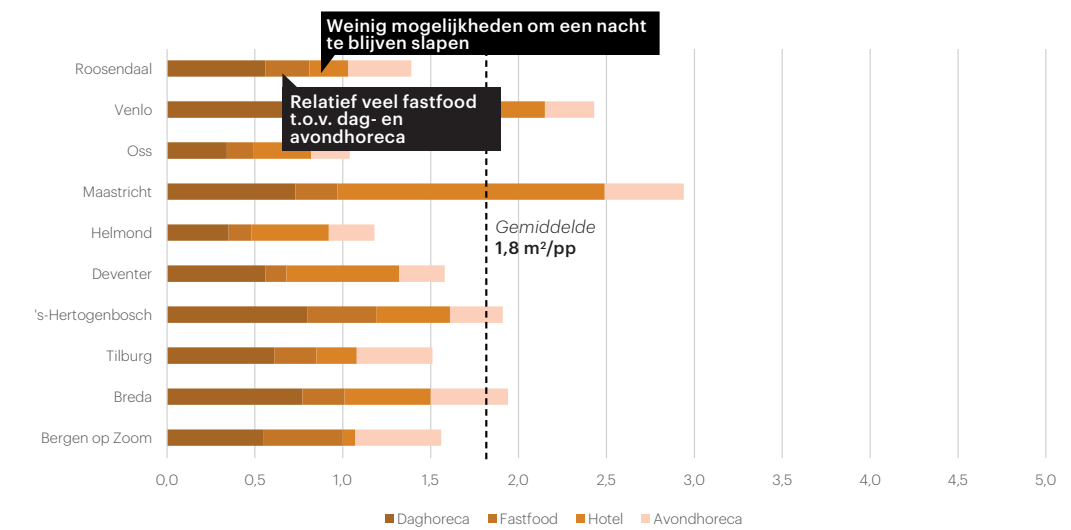
Bos en natuurlijk terrein totaal aantal m² landgebruik per inwoner

Sport | totaal aantal m² per inwoner

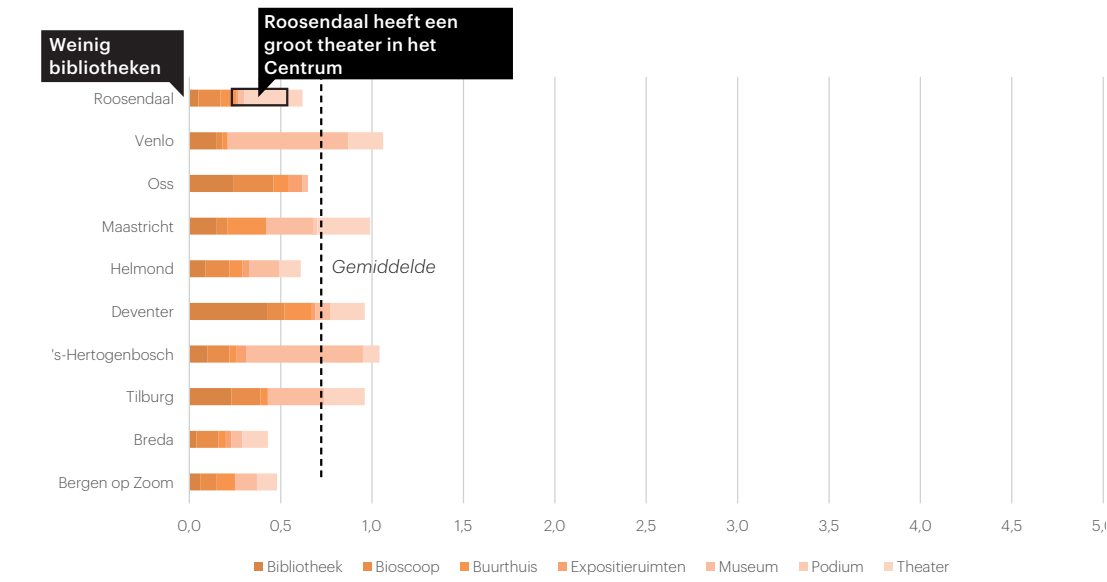

Horeca | totaal aantal m² BVO per inwoner

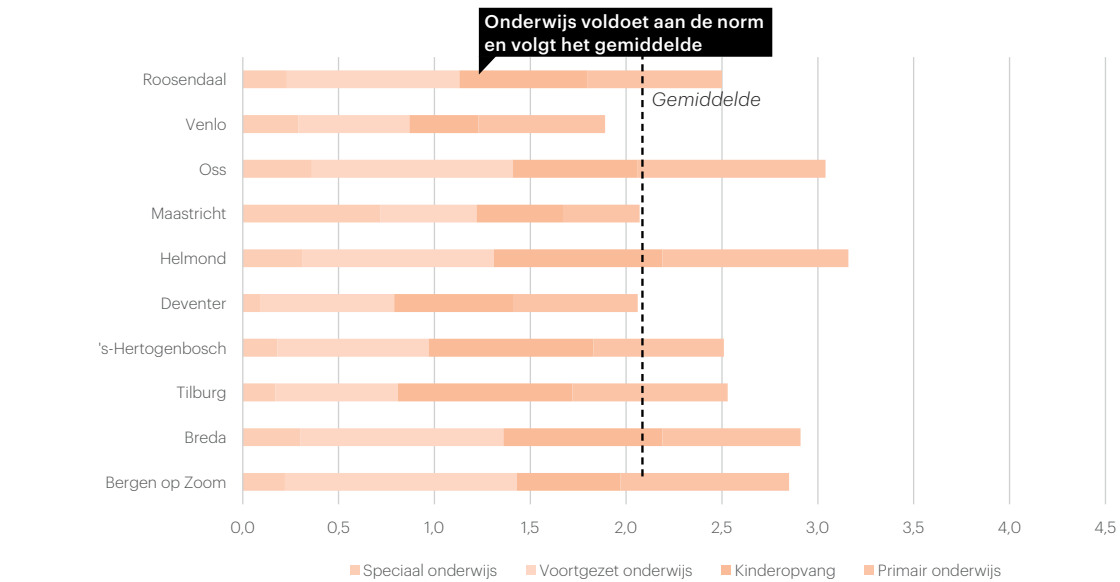

Barcode

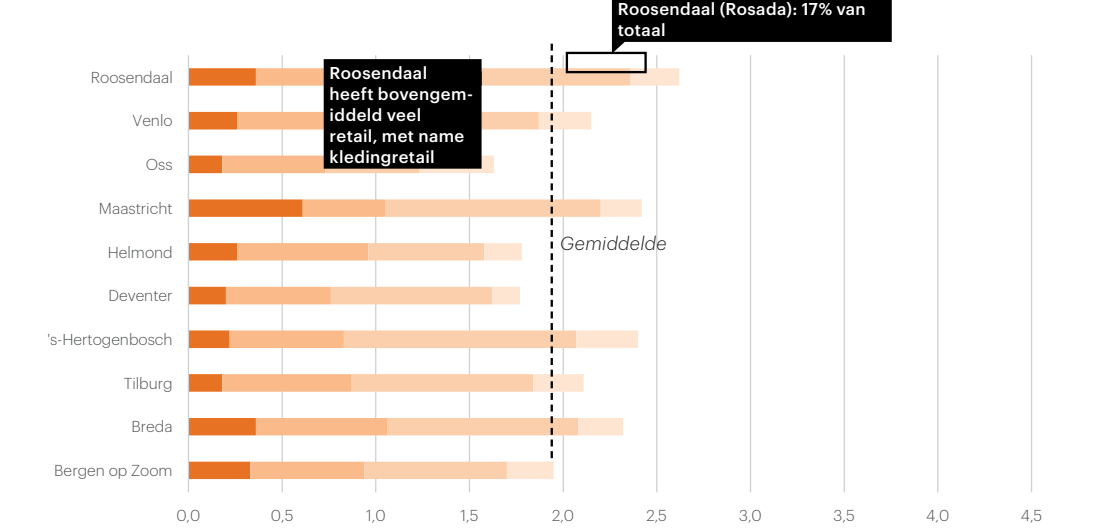
Kunst en cultuur | totaal aantal m² BVO per inwoner

Onderwijs | totaal aantal m² BVO per inwoner

Retail | totaal aantal m² BVO per inwoner

Colofon

Redactie

Hoofredactie: Gemeente Roosendaal
Redactie en tekst: MVRDV, Rebel Group, Transitie Focus en Kees de Graaf.

Ontwerp en Vormgeving

Grafisch ontwerp: MVRDV
Illustraties en beeld: MVRDV, Rebel Group, Sterke Zaak, Jochem Coenen, West-Brabants Archief en Gemeente Roosendaal.

Aan deze visie hebben meegewerkt:

Gemeente Roosendaal

Anouk van Agtmael, Paul de Beer, Mark Buijs, Jesper Cuperus, Nicky Eemsing, Erwin van Egmond, Ronald Ehlen, Najib El- Allouchi, Arwen van Gestel, René van Ginderen, Rob Groen, Robin Heij, Helga Hermans, Marco Herrmann, Liesbeth Heymans, Jil d'Hulst - van den Ende, Gabriel Jas, Klaar Koenraad, Philip van Lookeren Campagne, Han van Midden, Hans Mulder, Anton van Osta, Roy Pesman, Michiel Philippart, Evelien van der Star, Nanda Sweres, Kees Swinkels, Pascal Vermeulen, Sanneke Vermeulen, Remko Vermunt, Derek Westervelt en Wouter Wille.

MVRDV

Winy Maas, Stephan Boon, Dirco Kok, Chun Hoi Hui, Olivier Sobels, Margaux Caboch, Teresa Papachristou, Apsara Flury, Neja Stojnić en Thao Thu Nguyễn.

REBEL Group

Chrétienne Hoek, Willemijn Jonkheer, Wouter van Doorn.

TransitieFocus

Harry te Riele, Esther van der Valk

Joost van Faassen Stedelijke

Strategie & Advies

Joost van Faassen

Goudappel

Chris Bartman, Danny Walraven

SpringCo

Gert Jan Hagen, Cyril Crutz

Merosch

Menno Schokker, Robbert van Rijswijk

Wing

Inge Kersten, Liesa van de Wolde

Sterke Zaak

Marc Vermeule, Wessel van Hooff

Jochem Coenen illustratie & ontwerp

Jochem Coenen

Bord & Stift

Theresa Hartgers

Circlelytics

Maurik Dippel

Epic Youth

Thomas Vermeij

Institut Morphologique

Michiel Huisman

Straat-o-loog

Pim van den Berg

Fabio Andres

Sander Heideveld

Speciale dank

Dank aan alle deelnemers van Het Gesprek en in het bijzonder:

Adriaan, Anouk, Bart, Bert, Bert, Brigitte, Ellen, Ernst, Evelyne, Galina, Jack, Jamy, Jan-Leendert, Jeroen, John, Karin, Manon, Marielle, Michiel, Mohamed, Rafke, Sandhya, Saskia, Stefan, Stephane, Sylvia, Ton, Toos en Trudy.

Dank aan alle collega's van gemeente Roosendaal en in het bijzonder:

Ad, Anne, Annemarie, Annemarie, Anniek Anouk, Anton, Arjan, Arno, Aäron, Bart, Bartele, Bas, Chantal, Charlotte, Chris, Claudia, Constantijn, Demi, Dennis, Desireé, Erik, Erwin, Frans, Gerben, Hans, Hans, Harold, Helga, Henk, Irene, Jeffrey, Jeffrey, Jeroen, Jesper, Jimmy, Joachim, Jolanda, Jolanda, Kees, Laura, Levien, Liesbeth, Louis, Louise, Mailo, Marcel, Marcel, Marga, Marij, Marion, Mark, Mark, Marlon, Martijn, Maud, Max, Michiel, Miriam, Mirjam, Mitchel, Najib, Nanda, Nicky, Okke, Pascal, Pascal, Patricia, Patrick, Perry, Peter, Petra, Philip, Ramon, Remko, Rene, Rob, Ronald, Roy, Rozemarie, Sabina, Sanne, Thom, Tobias, Wessel, Willemijn, Willemijne, Wouter en Wouter.

Contact en Vermeldingen

Uitgeverij:

Website: www.roosendaal.nl

Emailadres: 2040@roosendaal.nl

ISBN: [ISBN-Nummer]

Copyright

Copyright © gemeente Roosendaal 2025. Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze publicatie mag worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming.

